

Els espais ocupats

després del món adormit, saber d'on ens ve la lucidesa que descriu un present devastat. No és pas una broma de mal gust demostrar les fal·làcies metafísiques des d'una mirada penetrant, inquisitiva; els versos de Màrius Sampere (Barcelona, 1928) són un bisturí nocturn que mostra les vísceres de la més alta quotidianitat transcendent. La fusió entre l'etern permanent i el no-res anorreat acaba per mostrar el doble espai (ocupat/ desocupat) de tota existència humana. Tot plegat ens duu a configurar-nos mentalment un mapa i un territori: Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Badalona. És la gran metròpoli no-comercial, no-retòrica, no-tanca turística. Sampere, amb Josep Gual i Joan Argenté, conformaren el resistencialisme i l'embranchida de la poesia catalana a Badalona. Juntament amb Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià de Besòs és el terreny i la idea de la poètica del Barcelonès Nord.

És qui signa el pròleg d'aquest doble volum, el poeta Jordi Valls, qui explica els aspectes d'aquesta poètica que té en Sampere un dels referents indiscutibles i majúsculs. Després hi ha una llarga nissaga de veus poètiques que dialoguen –i trepitgen– les principals vies del Barcelonès Nord. La llista d'autors és llarga i coneguda. Jordi Valls remarca el valor determinant del nostre poeta per tal de configurar el Barcelonès Nord com a realitat literària. Als marges del riu Besòs creix, des de fa anys, una metròpoli paral·lela que mostra la seva veu i identitat.

El doble volum que comentem té un equilibri estructural absolut: *Dorm* i *Els espais ocupats* són dues obres complementàries que funcionen com dues extremitats d'un tronc comú: són dos braços poètics que eixamplen l'espai del tronc, ocupen el món deshabitat i l'un sense l'altre no serien pas possibles. Cada llibre té 30 poemes. Són dos corpus que es retroalimenten. En alguns casos, alguns poemes del primer llibre podrien formar part del segon, i a la inversa; el guany poètic que significa aquest llibre no en sortiria perjudicat. Sampere es mostra cru, directe, lúcid: "Llegir i prou: no cal entendre res. / Molt millor fixar l'esguard / en la paraula abandonada. Ella expressa, / sense dir res / l'absència de l'autor" (*Suspensió*). La vida de cada dia, com la paraula abandonada, queda suspesa entre la incertesa i la repetició: "Suspensa / d'un clau, d'un cabell, d'una cinta / penjada al balcó quan hem sortit / i no sabem si tornarem mai més." Aquest poema esmentat exemplifica de manera brillant l'operació poètica de Sampere: la veu oracular del seu estil poètic permet expressar la fallada tècnica de qualsevol de les afirmacions que pretenquin ser absolutes. Sampere es decanta per concebre la incertesa epistemològica del

Sampere amb la medalla d'or de la ciutat en el marc de la festa major d'estiu de Santa Coloma de Gramenet, el 2010
ISABEL MARTÍNEZ

DORM / ELS ESPAIS OCUPATS
Màrius Sampere

Editorial:
Pont del Petroli
Badalona, 2014
Pàgines: 78
Preu: 12 euros

Creu en el món humà i no en el diví, abstracte, universal, fal·laç

món i posicionar-se a favor de la capacitat individual per *omplir-se* el seu món propi (transcendent, individual, oníric i quotidià ensems). No hi ha separació entre la nit i el dia; si de cas, admetrem la distinció fonamental entre tenir els ulls oberts o bé tenirlos closos: "Sí, tenies raó, tot és / tal com ho havies somiat. [...] el somni / perfà la realitat, situa / les ombres al cantó contrari / de la vida, on però, no rau la mort, / sí les pedres precioses i el deliri" (*Les mateixes corbes*).

Sampere creu en el món humà i no pas en el món diví, abstracte, universal, fal·laç. La seva visió, en part teològica de l'home i de la vida –l'home com a autocreació– li permet d'eliminar les construccions mentals dogmàtiques de les religions oficials. El llenguatge litúrgic pren el color de la vida quotidiana, compartida i viscuda com el més íntim i preuat misteri i secret del nostre *reviurens* dia rere dia. El Pont del Petroli ha fitxat un dels millors llibres de Sampere, que mostra una continuïtat absoluta amb el seu precedent *Ningú més i l'ombra* (Proa, 2013). Els poetes i activistes culturals Paco Fanés i Joan Puche ens han regalat un volum del millor Sampere. Gaudiu-ne bellament i doneu gràcies, en aquesta ocasió, a Badalona. *

els records, generalment desfigurats pel pensament". Hi ha aquella ironia un pèl tràgica, que també es pot arribar a rastrejar en alguns dels seus poemes: "Admeto que la vida és interessant, encara que no m'ho sembli" (Sampere es diu, de segon cognom, Passarell, va néixer el dia dels Sants Innocents i va posar a un dels seus gossos el nom de Satan!) "La composició del món –afirma– és una rialla amarga."

Sosté el poeta que la mort és pertot, i, tanmateix, no se'ns en parla: està exclosa del temari habitual. Titula el llibre *L'escala de cargol* en record d'una forma primigènia: el tira-buixó ros d'una nena (aquest model d'escala, però, sembla adequar-se molt bé als tombs especulatiu que fa un poeta com ell respecte al món de les ombres). La infantesa és "tota la vida o, si ho voleu, la vida espontània, que marxa sola". Més amunt reportava la idea del *no arribar a ser*: "Només sóc la imatge d'algun ésser que no és sinó que només està." Pel que fa a Déu, i a la seva obra: "La Creació és la manifestació d'un suplici llarg i acolorit." La prosa de cada capítol ajuda a entendre millor el poema que acompanya. El relat d'alguns records, la consignació d'algunes idees, contribueix a fer més clar el sentit d'una poesia que ha mirat de transcendir l'anècdota vital, personal, i que s'ha erigit com un monument a la llibertat individual, com un crit davant el dogma i la certesa. Sempre implacable, enorme poeta, Màrius Sampere! *